

RENDSZERVÁLTÓ BORÁSZATOK
Magyarország szőlőhegyein

TÓTH PÉTER

Tézisfüzet

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Építőművészeti Doktori Iskola
témavezető: Sugár Péter DLA

2016.

ÖSSZEGRZÉS

A kortárs magyar építészet egyik különösen sikeres, elismert és értéktéremtő szeletének átfogóbb megismerését szándékozik szolgálni ez az írás. Az új borászatokkal egy sosemvolt épülettípus honosodott meg az elmúlt 25 évben Magyarországon, melynek kimagasló alkotásait nemzetközi viszonylatban is jegyzik. Az itthoni példák sajátossága az a sokszínűség, melynek köszönhetően a közel azonos feladatokra adott tervezői válaszok rendkívüli gazdagságot mutatnak.

Az elsőre nagyon különbözőnek tűnő alkotói gondolatok azonban nem kioltják egymást, hanem összekapcsolhatók egy nagy egészé. Ezt a szemléletet tükrözi az értekezés tagolása is. A különbségek kiemelése és a csoportokra szabdalás helyett az a fő vezérelv, hogy milyen nézőpontok mentén rokoníthatók az építészeti és borászatiak.

Az élethez számos természetes szállal kapcsolódó építészeti gondolkodás az a közös alap, melynek egyenes következménye a példaként bemutatott házakra jellemző építészeti minőség. Ennek tanulságait más épületefajták tervezésénél, sőt az építészeti képzésben is lehet hasznosítani. A borászatok pedig megnövekedett marketing szerepüknel fogva kaput nyitnak a tervezői gondolatok és a szakmán kívüli közönség összekapcsolásához is.

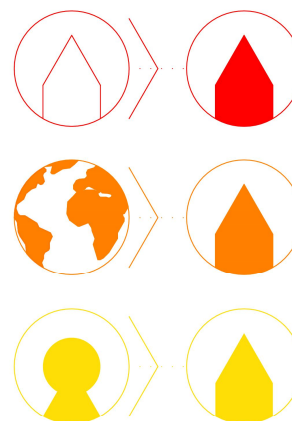
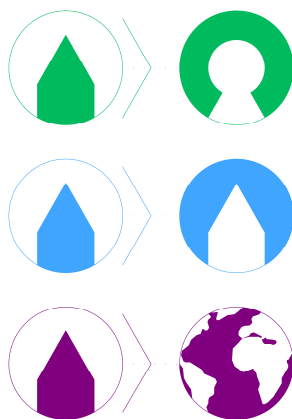
Yanping Wang : Beijing Planetarium: Homokszemek Nikon's Small word, 2010

TÉZISEK

1. TÉZIS A kapcsolatkeresés elődeink ránk hagyott épített örökségével minden példává vált borászatnál közös elem. Az új házakban megjelenő szőlőhegyi építészeti archetípusok hangsúlyozása a tervezők egyéniségétől és érzékenységétől függ.

2. TÉZIS A tájhoz való mindenkori alázatos hozzáállás, a dombok, dűlők és a szőlőhegyek maximális tisztelete jellemzi és alakítja ezt az újonnan született épülettípust.

3. TÉZIS Az új borkészítési és eladási igényeknek köszönhetően jelentős többlettartalommal gazdagodott a korábban csak ipari tevékenységre szolgáló épületfajta. Az építészetnek márkaformáló hatása lett a szőlőhegyeken.

4. TÉZIS A borászatok kezdeti szakmai sikerei és társadalmi elismertsége összeadódott a tervezők szemében. A minőség iránti felfokozott külső- és belső igényeknek köszönhetően a megépült házak kiemelt helyen szerepelnek az építészek munkásságában.

5. TÉZIS Az eltelt rövid idő ellenére már vannak olyan megépült borászatok, melyeknek kimutatható közvetlen hatásuk az építésztársadalomra.

6. TÉZIS A rendszerváltó borászatok helyzetükből adódóan alkalmasak arra, hogy erősítsék a párbeszédet az építészek és a szakmán túli társadalom között. Némelyik épület eredeti feladatán jócskán túlmutatva helyet ad olyan eseményeknek is, melyek spontán szerveződnek a megépült házak köré.

Ausztria, Silberberg Az első dűlő ahova borászatot terveztem (fotó: Tóth Péter)

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ SZŐLŐHEGYI MUNKÁIM FELSOROLÁSA

időrendi sorrendben

- Borászat Silberberg, Ausztria 2000 (kiáltott terv)
- Szőlőhegyi menedék, Patricius borház, Bodrogkisfalud 2005 (megépült)
- Árpád mulató és borászat, Szerencs 2006 (terv)
- Műemlék présház bővítése, Balatonakali Fenyé hegy 2010 (megépült)
- Présház- pince felújítása, bővítése, Tihany 2010 (megépült)
- Családi nyaraló és pince, Dörgicse Ófalu 20010 (megépült)
- Műemlék lakóház és borház felújítása és bővítése, Villány (megépült)
- Levendula panzió, Dörgicse Ófalu 2011 (terv)
- Palóc Ízek háza- pálinkamúzeum és étterem, Hollókő 2012 (terv)
- Családi nyaraló és pince, Ábrahámhegy 20010 (terv)
- Présház- pince felújítása, bővítése, Mencshely 2013 (kivitel előkészületben)
- Családi borászat és apartman házak, Felsődörgicse 2014 (kivitel előkészületben)
- Tihanyi Művészek Kismúzeuma és borozó, Tihany 2014 (terv)
- Családi borászat, Kerkateskánd 2015 (terv)
- Apartment ház és ásványvíz palackozó, Csopak 2015 (terv)
- Illyés Gyula présházának bővítése, Dörgicse Becce hegy 2015 (terv)
- Családi nyaraló és pince, Badacsonytomaj 2015 (megépült)
- Présház- pince felújítása bővítése, Csopak 2015 (megépült)
- Családi borászat és panzió, Csopak 2016 (kivitel előkészületben)
- Családi borászat és lakóépület, Győrújbarát 2016 (terv)